

וכן הוא אומר כי נר מצוה ותורה אור שמחה זה יו"ט וכו' ששון זו מילה ויקר אלו תפילין וכו', ומדייק השפ"א למה לא כתוב צפירוש ליהודים היחה תורה יו"ט מילה ותפילין, רק שנכתב הכל בדרך רמז, רק ביאור הדבר הוא כי גם בגלות הי' להם תורה, אלא שכל זמן שהיו תחת עמלק, הי' כסוי ואועם שלא ירגישו את האור בתורה, כמוש"כ כי יד על כס י-ה, שעמלק מסתיר לכל דבר שבקדושה למען שלא ירגישו מחיקות בעבודת השי"ת, וכשגברו על עמלק אז הרגישו האור שיש בתורה, וזו הכונה דרשת חז"ל ליהודים היחה אורה, שהרגישו הגר מצוה ותורה אור, וכמו"כ בגלות הי' חסר להם הרגשת השמחה בשבתות וימים טובים, שלא היו מרגישים האשרינו מה עוב חלקינו, ושיש צהי"ע בחירה מיוחדת של אחת בחרתנו מכל העמים, ורק כשנגאלו מתחת יד עמלק הרגישו השמחה שיש בימים טובים, והרגישו צנפסם האשרינו מהעוב חלקינו.

ששון זו מילה, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה שש חכמי על אמרתך כמוצא שלל רב, וקאי על מצוה מילה, (ועי' רש"י שבת קל. שמפרש שהכונה להגמ. מנחות (מג:) שבעת שהי' דוד במרחץ וראה עצמו ערום מכל המצות עד שמזכר במצות מילה ונתיישבה דעתו.), כי ששון נקרא שמחה יתירה, וכמי שמוציא שלל רב צצת אחת, שיש לו שמחה גדולה, כי מצות מילה היא צבחינה שצפעם אחת נתעלה עליו גדולה, שנשחנה גופו מגוף של גוי לגוף קדוש של ישראל, וכמו שמפרש הרה"ק ר' מרדכי יוסף מאיזביאל מה שדרשו חז"ל דבר אזה לאלף דור על מצות מילה, שהי' לרי"ך אלף דורות של עבודה להגיע להך מדריגה שנתעלה בו האדם במצות מילה, וזהו השלל רב שצא בעת מצות מילה, ולכן נקרא בשם ששון, ובעת שנגאלו הרגישו הששון צבחינה.

שלריך להיות אחד באחדות, והוא מפורד ומפורד, ועיקר הפירוד צא להם ע"י הרפיון ידים בתורה, שע"י שנתעללו בד"ת נאבד מהם הרושם מתורה, כי תורה היא המאחדת את האדם ומקשרו לשורשו, ורק ע"י הרפיון ידים צאו לידי פירוד, ומהפירוד צאו לידי החטאים של נהנו מסעודת החשורוש והשתחוו לאלם, וחז"ל מבארים כל הדברים שגרמו להרע, וכל הדברים גרמו צליוף, כי אחד מציא להשני, ור"א מגלה לנו כי שורש כל החטאים הי' הרפיון ידים והעלולת בד"ת, ומזה צאו לידי דברים אחרים.

ג) רבי יוחנן פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו (תהלים לח' ג') אימתי ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו בימי מרדכי ואסתר, צוה מגלה לנו ר"י כי רק בימי מרדכי ואסתר שהי' מחייית עמלק, אז הי' ביכולת שהכל יראו שהישועה היחה מאת ה'. כי אף מה שניאלו בני ישראל מעלת המן לאבדם, יש לתלות בצדק העצב וצמקרה, וצמקרה ומסובב, כי ע"י שהי' לצני"א אחותם צבית המלך ניאלו, והכל הי' צמקרה, שהרג אשתו מפני אוהב, ושזב הרג אוהב מפני אשתו, והיו יכולין צני"א לתלות הכל צבהשדלות של אחותם צבית המלך, ורק מפני שאז הי' מחייית עמלק, שהוא היסוד של מקרה, אז צאו הכל להכרה שזה הי' גם מאת ה', וראו צוה ישועת אלקינו, וזה וראו כל אפסי ארץ, אפיילו הפחותים שאינם נחשבים לבלום, ראו עכשיו כי זה ישועת אלקינו, ורק אחר המחייית עמלק שהי' אז.

ד) בגמ. מגילה (עז:) ליהודים היחה אורה ושמחה וששון ויקר אמר רב יבודה אורה זו תורה

ויקר אלו תפילין וכן הוא אומר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא אליך ויראו ממך, ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש, וכן מרמז הבעל הטורים כי הרי"ת של שם ה' נקרא הוא ש"ן, ועל זה מרמז הש"ן של תפילין, ותפילין משפיעים יראה על אומות העולם, וכמו שפי' הרה"ק ר' שמעון שלום מאמשינוב כי ויראו ממך הכונה שילמדו ממך יראה, ובעת שבנ"י הם צרום המעלה אז לומדים הגויים יראה מישראל, וזהו הנקרא יקר, אבל כשבנ"י הם בגלות אז אינו ניכר היקר בתפילין. ובעת שנגאלו מלינו כתוב, כי נפל פחד היהודים עליהם, ופי' הרמ"א בספרו מחיר היין שנפל עליהם פחד יהודי, א' אידישער פחד, שבאו לידי יראה ה', ואחר המחית עמלק נתגלה היקר של תפילין, ה"זיראו ממך" שבא מ"השם ה' נקרא עליך", שיש במצות תפילין.

ה) ויקר—אלו תפילין, יש נפרש בדרך נחות עפי"ד הגמ. ברכות (ג') אבוי הוב יתיב קמי' דרבה, חזיי דהוב קא צדח טובא אמר וגילו ברעדה כתיב, א"ל אנא תפילין מנחנא, ופירש"י והם עדות שממשלת קוני ומשרתו עלי, שהתפילין הם שמירה על האדם שלא יפרוץ בגדר ע"י השחוק, כי התפילין משפיעים יראה על האדם, כדכ' ויראו ממך, וזהו מה שאמרו ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, שהיקר אלו התפילין הם כשמירה שלא ילא השמחה והששון מגדרו, ושלא תהי' כעיר פרוצה, שהשמחה של פורים לריכה להיות שמחה של קדושה, ולריכים לדעת ממה נובע השמחה, שאם היא מתחילה מהאשרינו מה טוב חלקינו, ומכרגשת השמחה והששון של עשיית המצות, ונחטלה ע"י השמחה מדרגא לדרגא, עד שבא להדרגא הכי גבוה של עד דלא ידע, אז היא שמחה מזד הקדושה, ולשמחה

כזו יש מקור בחורה, דכתיב ויחזו את אלקים ויאכלו וישתו, ופי' הרמב"ן שבי' משחה ושמחה על קבלת החורה, כן בפורים יש שמחה על הקבלת החורה של קימו וקבלו, והוא בצחינת הכל מודים דבעלת צעיון נמי לכם, ואם השמחה והשחוק הם מצחינה כזו אז עובים הם, אבל אם הם מתחילים מהעד דלא ידע אז לשמחה מה זו עושה, ולריכים לראות שהשמחה יהי' שמחה של קדושה, ושיהי' בצחינת וגילו ברעדה, שיהי' עדות שממשלת קונו עליו.

ועל זה רמזו חז"ל בספר יצירה שאמרו על חודש אדר, המליך אות ק' בשחוק. כי האות ק' מרמז על קדושה, וכמו שאמרו בשבת (קד.) ובחודש הזה אשר מרבים בו בשמחה, לריכים לראות להמליך האות ק' בשחוק, שיהי' שמחה של קדושה, ולריכים להבחין בין השחוק דישמעא' שכתוב אללו וישמעא' מלחק, להלחק דילחק דכ' לחוק עשה לי אלקים, לחוק ושמחה מזד העשה לי אלקים.

ו) כתיב (אסתר ד' א') ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, וברש"י בעל החלום אמר לו שהסכימו עליונים וכו', ועמדו המפרשים להראות מקור, מנין ידע רש"י שיהי' ע"י בעל החלום, ויש לומר עפי"ד הגמ. חגיגה (ה'): ואנכי הסתר אסתיר פני ציוס הבוא, אמר רבא אמר הקב"ה, אע"פ שהסתרתו פני מהם בחלום אדבר בו, והרי דרשו חז"ל אסתר מן החורה מנין שנא' ואנכי הסתר אסתיר, שעל אותה התקופה של מרדכי ואסתר נאמר הנהגה הזו של ואנכי הסתר אסתיר, ומזה ידע רש"י כי אז היתה ההתגלות ע"י חלום כמו שאמרו בחלום אדבר בו.

ז) כתיב (אסתר ג' ח') ישנו עם אחד, ודרשו חז"ל חלקיהם של אלו ישן הוא, ובאמת